TSUE

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / NOYABR / 11-SON, I-QISM

Google scholar

RePEc RESEARCH PAPERS IN ECONOMICS

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 2026-yil, noyabr.
I-qism

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G‘afforovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko‘nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o‘g‘li, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig‘i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o‘rinbosari
Ochilov Farkhod, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig‘i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Ochilov Bobur Baxtiyor o‘g‘li, TDIU katta o‘qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdikarimova Dinara Rustamxanovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra’no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:
Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor Genera's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdikarimova Dinara Rustamxanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
G‘afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja’sur Artiqboy o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Ruziyev Baxtiyor Salimboyevich, katta o‘qituvchi (PhD)

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Ruziyev Baxtiyor Salimboyevich, Senior Lecturer (PhD)

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:
““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

MUNDARIJA

XALQARO LOYIHALARDA RISKLARNI TAQSIMLAŞ VA SUĞURTALAŞ MEXANIZMLARI 30
Baxtiyorov Akbarjon Axror öğli
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA YUK AVTOTRANSPORTI KORXONALARINING UNUMSIZ XARAJATLARINI BAHOLAŞ KÖRSATKIÇLARI TIZIMI 35
Majidov Eldor Abduqahhor öğli
ÖZBEKISTONDA OILAVIY TADBIRKORLIKNING HOLATI VA BARQAROR RIVOJLANIŞ YÖNALIŞLARI: STATISTIK TAHLIL 41
Babajanov Xamdam Atabaeviç
M39 XALQARO AVTOMOBIL YÖLI BÖYIDA MOTELLARNI RIVOJLANTIRIŞNING HUDUDIY TURIZM VA XIZMATLAR SOHASI ÖSIŞIGA TA'SIRI 47
T.M. ŞAYMANOV
РИСК-ОРИЕНТИРОВАННЫЙ ИНСПЕКЦИОННЫЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ ТУРИСТСКИХ УСЛУГ: ПОДХОД ОЭСР И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ПРИМЕНЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ 53
Адылова Диёра Улугбековна
KORXONALARDA LOGISTIK KONSENTRATSIYA VA TAQSIMOT (DISTRIBUSIYA) TIZIMLARINI INTEGRATSIYALAŞ STRATEGIYALARI 59
Akramjonov Diyorbek Azizbek oğli
Jumayev Islomiddin Ahmadjon oğli
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ВЫДЕЛЕНИЮ ГОРОДСКИХ АГЛОМЕРАЦИЙ УЗБЕКИСТАНА 65
Салимова Юлдуз Исаковна
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЁТЕ И АУДИТЕ УЗБЕКИСТАНА: ВОЗНИКНОВЕНИЕ И РАЗВИТИЕ 74
Ходжаева Муътабар Хамидулла кызы
QIŞLOQ XÖJALIGIDA MEHNAT UNUMDORLIGI YAQINLAŞUVINI PANEL MA'LUMOTLAR ASOSIDA EKONOMETRIK BAHOLAŞ 80
Abdikarimov Islombek Ibragimoviç
RAQAMLI IQTISODIYOT ŞAROITIDA KRIPTOVALYUTA BOZORINING RIVOJLANIŞ TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI 88
Erkinjonov Ozodbek Iqboljon öğli
ÖZBEKISTON HUDUDLARINING IQTISODIY RIVOJLANIŞIDAGI FARQLARNI STATISTIK TAHLIL QILIŞ 95
Şarifjonova Sabrina Anvarovna
THE IMPORTANCE OF FINANCIAL CONTROL IN THE USE OF STATE BUDGET FUNDS 99
Fayziyeva Nilufar Shuxrat qizi
KÖÇMAS MULKNI BOZOR QIYMATI ASOSIDA SOLIQQA TORTIŞ MEXANIZMINI TAKOMILLAŞTIRIŞ 103
Jöraeva Zahro Toşpulatovna
KIÇIK VA ÖRTA BIZNES SUBYEKTLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OŞIRIŞDA RAQAMLI KREDITLAŞ MEXANIZMLARINI TAKOMILLAŞTIRIŞ 109
Kurbanova Sitora Baxodirovna
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLAŞNING ADAPTIV MEXANIZMI 114
Abdulakimova Moxina

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

KORXONA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLAŞDA INSON RESURSLARI VA TAŞKILIY SADOQATNING ÖRNI: KONSEPTUAL MODEL 121
Hasanov Abdulhay Qosimjon öğli
ÖZBEKISTON BANK TIZIMIDA MUAMMOLI KREDITLARNING DINAMIKASI TAHLILI 128
Maxkamov Xursanbek Maxmudoviç
FARĞONA VILOYATIDAGI IQTISODIY MEHANIZMINI TAHLIL QILIŞ VA SANOATNING HOZIRGI HOLATI 132
Temirxanova Mutabar Jurayevna
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА: ИНТЕГРАЦИЯ АВТОМАТИЗИРОВАННЫХ СИСТЕМ, ЭЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБОРОТА И ОЦЕНКА ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ 136
Эргашев Худойназар Хабибуллаевич
Шодиёров Бахримурод
QAYTA TIKLANUVÇI ENERGETIKANI RIVOJLANTIRIŞDA DAVLAT-XUSUSIY ŞERIKLIK MEXANIZMINING SAMARADORLIGI (ÖZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA) 142
Eşquvatova Pokiza Aslanqul qizi
СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ МОЛОКОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В КОНТЕКСТЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ 147
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна
TEMIR YÖL TRANSPORTI KORXONALARIDA MOLIYAVIY NATIJALAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLAŞTIRIŞ 153
Misirov Xurşid Mamasobiroviç
ÖZBEKISTONDA ZIYORAT TURIZMINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IMKONIYATLAR VA RIVOJLANIŞ YÖNALIŞLARI 162
Şaxriyorov Şohrux Sur'at öğli

ÖZBEKISTONDA ZIYORAT TURIZMINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IMKONIYATLAR VA RIVOJLANIŞ YÖNALIŞLARI

Şaxriyorov Şohrux Sur'at öğli
"Ipak yöli" turizm va madaniy meros xalqaro universiteti tayanç doktoranti
E-mail: şohruxşaxriyorov@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada Özbekistonda ziyorat turizmini rivojlantirişda aqlli texnologiyalardan foydalaniş imkoniyatlari örganiladi. Ilmiy adabiyotlar va rasmiy naşrlarning narrativ şarhi asosida ziyoratçilar ehtiyojlari, raqamli infratuzilma, işonçli axborot, meros muhofazasi va muvofiqlaştirilgan boşqaruvni birlaştiruvçi konseptual model taklif etiladi. Köp tilli mobil gidlar, raqamli xaritalar, sun'iy intellektga asoslangan axborot xizmatlari, kengaytirilgan reallik va taşrif buyuruvçilar oqimini kuzatiş vositalari tahlil qilinadi. Ularni joriy etişni ehtiyojlarni aniqlaş, kiçik kölamli sinov, baholaş va qamrovni kengaytiriş bosqiçlarida amalga oşiriş tavsiya etiladi. Raqamli xizmatlar ziyoratning ma'naviy mazmuniga mos, turli foydalanuvçilar uçun qulay va merosni asraşga yönaltirilgan bölişi lozim. Model amalda sinovdan ötkazilmagan; uning samaradorligi keyingi empirik tadqiqotlarda tekşirilişi kerak.

Kalit sözlar: ziyorat turizmi; Özbekiston; aqlli texnologiyalar; ziyorat tajribasi; madaniy meros; barqaror turizm.

Аннотация. В статье рассматриваются возможности использования умных технологий для развития паломнического туризма в Узбекистане. На основе нарративного обзора научной литературы и официальных публикаций предлагается концептуальная модель, объединяющая потребности паломников, цифровую инфраструктуру, достоверную информацию, охрану наследия и скоординированное управление. Анализируются многоязычные мобильные гиды, цифровые карты, информационные сервисы на основе искусственного интеллекта, дополненная реальность и инструменты мониторинга потоков посетителей. Рекомендуется осуществлять их внедрение поэтапно: выявление потребностей, пилотное тестирование в небольшом масштабе, оценка и расширение охвата. Цифровые сервисы должны соответствовать духовному содержанию паломничества, быть доступными для различных категорий пользователей и способствовать сохранению наследия. Модель не проходила практической апробации; её эффективность предстоит проверить в последующих эмпирических исследованиях.

Ключевые слова: паломнический туризм; Узбекистан; умные технологии; паломнический опыт; культурное наследие; устойчивый туризм.

Abstract. This article examines the potential of smart technologies to support the development of pilgrimage tourism in Uzbekistan. Drawing on a narrative review of scholarly literature and official publications, it proposes a conceptual model integrating pilgrims' needs, digital infrastructure, reliable information, heritage protection, and coordinated governance. Multilingual mobile guides, digital maps, artificial intelligence-based information services, augmented reality, and visitor flow monitoring tools are analyzed. A phased implementation process is recommended, comprising needs assessment, small-scale pilot testing, evaluation, and wider implementation. Digital services should align with the spiritual meaning of pilgrimage, be accessible to diverse users, and support heritage conservation. The model has not been tested in practice; its effectiveness requires examination through further empirical research.

Keywords: pilgrimage tourism; Uzbekistan; smart technologies; pilgrimage experience; cultural heritage; sustainable tourism.

KIRIŞ

Ziyorat turizmi muqaddas qadamjolarga taşrif, diniy meros bilan tanişiş va safarni taşkil etuvçi xizmatlarni qamrab oladi. Maqolada ziyorat xotirlaş, ehtirom va ma'naviy muşohada bilan boğliq taşriflar ma'nosida qöllanadi. Özbekistonga oid tadqiqotlarda ziyorat yönalişlari, infratuzilma, xodimlar malakasi va diniy amallar uçun şaroitlar muhim vazifalar sifatida körsatilgan.[1]

Ziyoratçiga transport, taşrif vaqti va odob qoidalari haqida işonçli ma'lumot kerak; maskan ma'muriyati esa xizmatlarni muvofiqlaştirişi va yodgorliklarni asraşi lozim. Şu sababli qulaylik yaratiş bilan ziyoratning diniy-madaniy mazmunini saqlaş birgalikda hal etilişi kerak.

Gretzel va hammualliflar aqlli turizmni texnologiyalar, ma'lumotlar, infratuzilma va sayohatçilar örtasidagi aloqalar asosida izohlaydi.[2] Ziyorat turizmida mobil gid, elektron xarita va avtomatlaştirilgan axborot xizmati şu tizimning qismlari bölişi mumkin. Ularning foydasi ziyoratçi ehtiyojlariga mosligi va boşqa xizmatlar bilan uyğunligiga boğliq.

Özbekiston Turizm qömitasining 2025-yil aprelidagi davra suhbatida ziyorat turizmi doirasida sun'iy intellekt, raqamli xizmatlar, infratuzilma, logistika va barqaror rivojlaniş muhokama qilingan.[3] Biroq texnologiyaga qiziqiş uning samaradorligini anglatmaydi. Stankov va Gretzel ta'kidlaganidek, raqamli vositalar qulaylik bilan birga diqqatning çalğişi va ruhiy zöriqişni ham keltirib çiqarişi mumkin.[4]

Tadqiqotning maqsadi Özbekistonda aqlli texnologiyalarni ziyoratning diniy-madaniy xususiyatlariga mos ravişda joriy etiş modelini işlab çiqişdir. Uç savol qöyiladi: texnologiyalar qaysi ehtiyoj va boşqaruv muammolariga javob beradi; ular ziyorat şaroiti va meros muhofazasiga qanday kömaklaşadi; samarali va barça guruhlar uçun qulay xizmatlarni taşkil etiş uçun qanday şaroitlar zarur?

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR ŞARHI

Ziyorat turizmi va aqlli xizmatlar. Khaşimov ziyorat yönalişlari, infratuzilma, kadrlar tayyorlaş va zarur xizmatlarni muhokama qiladi.[5] Bu iş raqamli yeçimlar xizmat qilişi kerak bölgan amaliy vazifalarni körsatadi. Biroq mavjud qisqaça bayon muayyan texnologiyaning ziyorat sifati yoki meros muhofazasiga ta'sirini baholaş uçun yetarli emas.

Uzakov raqamli platformalar, interaktiv xizmatlar va maskanlarni tarğib qilişni ziyorat turizmini rivojlantiriş bilan boğlaydi.[6] Uşbu takliflar imkoniyatlarni körsatadi, ammo ularning muqaddas maskanlarda samarali işlaşini isbotlamaydi. Xizmat qulayligi va tarğibot natijalarini ziyoratning ma'naviy ahamiyatidan farqlab baholaş lozim.

Gretzel va hammualliflarning yondaşuvida alohida ilovadan köra xizmatlar, taşkilotlar va infratuzilmaning özaro boğliqligi muhim.[7] Ye va hammualliflar 124 ta maqolani önta mavzuli guruhga ajratgan; ularning eng katta qismi texnologiyalarning turistlar tasavvuri, xulq-atvori va taassurotlariga ta'sirini örgangan.[8] Ziyorat turizmida bunday mezonlarga diniy muhitga moslik va xizmatning uzoq muddat işlaşini ham qöşiş zarur.

Foydalanuvçi ehtiyojlari va madaniy meros. Mukhtorova va Askarov 303 ta sörovnoma javobi asosida raqamli xizmatlar, infratuzilma, texnologiyalarni qabul qiliş, sayohat tajribasi va qoniqiş örtasidagi boğliqliklarni tahlil qilgan.[9] Onlayn sörovga Özbekistonga kelgan yoki kelişni rejalaştirgan kişilar sayohatçilar guruhlari va universitet aloqalari orqali jalb etilgan. Natijalar sabab-oqibatni isbotlamaydi va barça ziyoratçilarga umumlaştirilmaydi. Diniy motivlar, ziyorat odatlari va raqamli könikmalar alohida örganilişi kerak.

1 Khashimov, S. J. (2021). Pilgrimage tourism in Uzbekistan. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(2), 300–306; doi: https://doi.org/10.5958/2249-7137.2021.00346.3.

2 Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., & Koo, C. (2015). Smart tourism: Foundations and developments. Electronic Markets, 25, 179–188, doi: https://doi.org/10.1007/s12525-015-0196-8.

3 Özbekiston Respublikasi Turizm qömitasi. (2025, 4-aprel). The role of traditional values and modern trends in the development of pilgrimage tourism in Uzbekistan was discussed. https://gov.uz/en/uzbektourism/news/view/43743

4 Stankov, U., & Gretzel, U. (2020). Tourism 4.0 technologies and tourist experiences: A human-centered design perspective. Information Technology & Tourism, 22, 477–488; doi: https://doi.org/10.1007/s40558-020-00186-y

5 Khashimov. Pilgrimage tourism in Uzbekistan. 2021.

6 Uzakov, D. N. (2025). Opportunities for the development of pilgrimage tourism based on modern innovative forms. The Innovation Economy, 3(4). https://ojs.qmii.uz/index.php/ej/article/view/1595.

7 Gretzel va boşqalar. Smart tourism: Foundations and developments. 2015.

8 Ye, B. H., Ye, H., & Law, R. (2020). Systematic review of smart tourism research. Sustainability, 12(8), doi: https://doi.org/10.3390/su12083401.

9 Mukhtorova, N., & Askarov, Z. (2025). The role of smart tourism in enhancing tourist satisfaction in Uzbekistan. Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance, 6(4), 1439–1445; https://cajitmf.casjournal.org/index.php/CAJITMF/article/download/1012/1032/

Stankov va Gretzel texnologiyalarni inson ehtiyojlari asosida loyihalaşni, axborotning ortiqçaligi, ruhiy zöriqiş va bevosita muloqotning kamayişini hisobga olişni taklif qiladi.[10] Ziyoratga tatbiqan, taşrifdan oldingi ma'lumotnoma, audiogid va internetsiz xizmatlar foydali bölişi mumkin. Bular maqoladagi yondaşuvdan kelib çiqadigan takliflar bölib, foydasi alohida tekşirilişi lozim.

Silva, Zagalo va Vairinhos kengaytirilgan reallik yordamida hikoyalar, öyinlar va hunarmandçilik orqali madaniy meros bilan taniştiriş loyihalarini şarhlagan.[11] Ibodat davom etadigan maskanlarda bunday vositalar tarixiy manbalarga tayanişi va diniy muhitga mos bölişi kerak. Qöllaş joyi va usuli mutasaddilar hamda mahalliy aholi bilan kelişilişi lozim.

Tadqiqot çeklanganligi. Jafarova va hammualliflar Buxoroda maqsadli tanlangan 50 nafar manfaatdor tomon vakili ma'lumotlarini tahlil qilgan.[12] Ijtimoiy va boşqaruv omillari iştirokçilarning barqaror turizm rivojiga bergan baholari bilan ijobiy boğlangan. Ijtimoiy omillarning boğliqligi kuçliroq bölgan, boşqaruv esa amaliy çoralar uçun ustuvor yönaliş sifatida belgilangan. Kiçik tanlanma va bitta şahar bilan çeklaniş natijalarni umumlaştirişni qiyinlaştiradi; ijobiy baholar merosning jismoniy saqlanişi yaxşilanganini isbotlamaydi.

Adabiyotlarda ziyorat xizmatlari, aqlli turizm va meros boşqaruvi yoritilgan bölsa-da, ularni Özbekistondagi ziyoratçilar ehtiyojlari asosida birlaştiriş yetarliça örganilmagan. Qoniqiş darajasi diniy an'analarga rioya etilişi, axborot işonçliligi, teng foydalaniş va muhofaza natijalarini töliq ifodalamaydi. Taklif etilayotgan model uşbu mezonlarni birgalikda körib çiqişga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot sifat tahliliga asoslangan konseptual yondaşuvda olib borildi. Ilmiy işlar va rasmiy naşrlar narrativ şarh usulida örganildi. Internet qidiruvida "Ziyarat tourism", "pilgrimage tourism", "Uzbekistan", "tourism", "digital technologies", "cultural heritage" va "visitor experience" iboralari qöllanildi.

Manbalar ziyorat turizmi, aqlli xizmatlar hamda merosni taniştiriş va boşqarişga mosligi böyiça maqsadli tanlandi. Muallif va naşr ma'lumotlari aniq, öqiş imkoniyati mavjud işlarga ustuvorlik berildi. Töliq matn mavjud bölmaganda tahlil annotatsiya yoki bibliografik ma'lumot bilan çeklandi. Qidiruv barça naşrlarni qamrab olmagani sababli iş tizimli şarh hisoblanmaydi.

Har bir manbaning maqsadi, şaroiti, mavjud bölsa metodi, natijalari va ziyorat turizmiga aloqasi tahlil qilindi. Empirik natijalar, nazariy takliflar va tavsiyalar farqlandi. Xulosalar beş mavzu böyiça umumlaştirildi: ziyoratçilar ehtiyojlari; raqamli infratuzilma; işonçli axborot; meros muhofazasi; boşqaruv va xizmat uzluksizligi.

Yeçimlar ziyoratçiga foydasi, diniy an'analarga mosligi, foydalaniş qulayligi, meros muhofazasiga hissasi va joriy etiş imkoniyati böyiça baholandi. Şu asosda model, uni amalga oşiriş bosqiçlari va kelgusi baholaş mezonlari işlab çiqildi. Tadqiqotda sörovnoma, intervyu, dala kuzatuvi yoki texnik sinov ötkazilmagan. Maskanlar kontekstni yorituvçi misollar sifatida berilgan; sabab-oqibat aloqalari aniqlanmagan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlilning konseptual natijalari xizmatlarga ehtiyoj, texnologik yeçimlar, beş tarkibiy qismli model, joriy etiş bosqiçlari va baholaş körsatkiçlaridan iborat. Ular xizmatlarning amalda ölçangan samaradorligini ifodalamaydi.

Ustuvor ehtiyojlar va texnologik yeçimlar. Özbekistondagi köplab qadamjolar tarixiy şahar hududlarida joylaşgan. UNESCO tavsiflarida Samarqanddagi Şohi Zinda majmuasi va Buxorodagi Ismoil Somoniy maqbarasi kabi yodgorliklarning ahamiyati qayd etilgan.[13] Raqamli xizmatlar qadamjo bilan birga uning tarixiy muhitini asraş talablariga ham mos bölişi kerak.

Texnologiya tanlaşdan oldin aloqa sifati, köp tilli axborot, yönalişlar qulayligi, ma'lumot aniqligi va xodimlar malakasi baholanadi. Mahalliy va xorijiy ziyoratçilar, keksalar, guruhlar va mustaqil sayohatçilar ehtiyojlari farqlanadi. Mutasaddilar, gidlar va mahalliy aholi fikri xizmatni loyihalaşga asos bölişi lozim. 1-jadval mavjud xizmatlar röyxatini emas, sinaş uçun taklif etilgan yeçimlarni körsatadi.

10 Stankov va Gretzel. Tourism 4.0 technologies and tourist experiences. 2020.

11 Silva, C., Zagalo, N., & Vairinhos, M. (2023). Towards participatory activities with augmented reality for cultural heritage: A literature review. Computers & Education: X Reality, 3, Article 100044; doi: https://doi.org/10.1016/j.cexr.2023.100044

12 Jafarova, K., Farmanov, E., Kadirova, S., Makhmudova, N., & Khodjaeva, F. (2026). Integrating ESG dimensions through digital technologies for sustainable tourism development: Evidence from heritage destinations in Uzbekistan. Frontiers in Sustainability, 7, Article 1784778; doi: https://doi.org/10.3389/frsus.2026.1784778

13 UNESCO World Heritage Centre. Samarkand – Crossroad of Cultures. https://whc.unesco.org/en/list/603/; UNESCO World Heritage Centre. Historic Centre of Bukhara. https://whc.unesco.org/en/list/602/

1-jadval.

Aqlli texnologiyalarni qöllaş imkoniyatlari va şartlari[14]

Raqamli yeçim	Vazifasi	Joriy etiş şartlari
Köp tilli mobil gid va QR-kodli ma'lumotnoma	Maskan tarixi, taşrif tartibi va odob qoidalarini tuşuntiriş.	Tekşirilgan ma'lumot, sifatli tarjima, öqişga qulay şakl va internetsiz foydalaniş imkoniyati.
Raqamli xarita va safar rejalaştirgiç	Qadamjolar, transport yönalişlari va zarur xizmatlarni topişga yordam beriş.	Yangilangan yönalişlar hamda turli ehtiyojli ziyoratçilar uçun şaroit haqidagi aniq ma'lumot.
Sun'iy intellektga asoslangan axborot xizmati	Taşrifdan oldin va ziyorat davomida odatiy savollarga javob beriş.	Tekşirilgan bilimlar bazasi, manbani körsatiş va javob noaniq bölsa xodimga yönaltiriş.
Kengaytirilgan va virtual reallik	Maskan tarixini körgazmali tuşuntiriş va masofadan örganiş imkonini beriş.	Mutasaddilar roziligi, tarixiy dalillarga asoslangan tasvirlar va namoyiş uçun mos joy.
Taşrif buyuruvçilar oqimini kuzatiş	Xodimlar taqsimoti, harakat yönalişlari va gavjumlikni tartibga soliş uçun ma'lumot oliş.	Faqat zarur hajmda ma'lumot yiğiş, maxfiylikni ta'minlaş va natijalardan boşqaruvda foydalaniş.
Onlayn bron qiliş va tölov	Gid, transport va boşqa xizmatlarga buyurtma berişni osonlaştiriş.	Tölovlarning şaffofligi, qulay interfeys va xodim yordamida buyurtma beriş imkoniyati.

Yagona axborot manbasida taşrif tartibi, transport, xizmatlar va odob qoidalari jamlanişi, mas'ul muharrir hamda tekşiriş muddatlari belgilanişi kerak. Tarixiy dalillar, mahalliy rivoyatlar va bahsli qaraşlar farqlanadi. Sun'iy intellekt javobi tekşirilgan axborotga tayanişi; ma'lumot yetarli bölmasa, foydalanuvçi mutaxassisga yönaltirilişi lozim.

Virtual rekonstruksiyalarda taxminiy qismlar alohida körsatilişi, namoyişlar ibodatga xalaqit bermasligi kerak. Masofaviy tanişuvning foydasi bevosita ziyoratdan farq qilişi mumkin. Oqimni kuzatişda oddiy taşrif hisobidan boşlaş, murakkab sensorlarni esa aniq ehtiyojga köra joriy etiş maqsadga muvofiq.

Aqlli ziyorat turizmi modeli. Modeldagi beş qism özaro boğliq (2-jadval). Sifatli internet notöğri axborotni tuzatmaydi; qulay ilova esa uni yangilaydigan va yuritadigan mas'ul taşkilotsiz barqaror işlamaydi. Şuning uçun texnik yeçim boşqaruv, mazmun sifati va meros muhofazasi bilan birgalikda rejalaştiriladi.

2-jadval.

Aqlli ziyorat turizmi modelining tarkibiy qismlari[15]

Model tarkibiy qismi	Mas'ul va jalb etiladigan tomonlar	Baholaş savoli
Ziyoratçilar ehtiyojlari	Ziyoratçilar, maskan mutasaddilari, gidlar va tösiqsiz foydalaniş masalalari böyiça vakillar	Xizmat aniqlangan ehtiyojni qondiradimi va ziyoratning ma'naviy maqsadiga mos keladimi?
Raqamli infratuzilma	Maskan ma'muriyati, xizmat körsatuvçilar va texnik hamkorlar	Tizim barqaror va qulay işlaydimi? Uni yuritiş xarajatlari maqbulmi?
Işonçli axborot	Diniy maskan mutasaddilari, tarixçilar, tarjimonlar va muharrirlar	Ma'lumotlar töğri va örinlimi? Ular muntazam tekşirib, yangilanadimi?
Meros muhofazasi	Meros mutaxassislari va maskan ma'muriyati	Yeçim maskanning saqlaniş holati va madaniy ahamiyatiga mosmi?
Muvofiqlaştirilgan boşqaruv	Tegişli idoralar, mutasaddilar, tadbirkorlar va mahalliy aholi vakillari	Vazifalar, moliyalaştiriş manbalari, ma'lumotlar bilan işlaş tartibi va hisobdorlik aniq belgilanganmi?

Model uç farazni ilgari suradi: aniqlangan ehtiyojga mos xizmat köproq foyda keltirişi mumkin; işonçli axborot va barqaror işlaş foydalanişning zarur şartlaridir; meros hamda mahalliy aholi uçun ijobiy natija ma'lumotlarni amaliy qarorlarga aylantiradigan boşqaruvga boğliq. Farazlar empirik tekşiruvni talab etadi.

Joriy etiş bosqiçlari. Birinçi bosqiç - rejalaştiriş. Maskandagi muammo, mavjud xizmatlar, aloqa sifati va foydalaniş tösiqlari aniqlanadi. Tomonlar bilan maslahatlaşib, sinov hududi, boşlanğiç körsatkiçlar, mas'ullar va budjet belgilanadi. Uskuna örnatiş joyi muhofaza talablariga muvofiq tanlanadi.

Ikkinçi bosqiç - sinov. Köp tilli ma'lumotnoma va elektron yöl körsatkiçdan boşlaş mumkin. Dastlab mobil qurilmaga mos veb-sayt yetarli bölişi mumkin; alohida ilova qöşimça xarajat talab qiladi. Xodimlar axborotni

14 Muallif işlanmasi.
15 Muallif işlanmasi.

yangilaş va foydalanuvçiga yordam berişga tayyorlanadi. Murakkab funksiyalar ehtiyoj va resurslar mavjudligiga qarab qöşiladi.

Uçinçi bosqiç - baholaş. Ziyoratçilar fikri, kuzatuvlar, tizim qaydlari va foydalaniş qulayligi tekşiruvlari asosida amaliy foyda va diniy muhitga moslik örganiladi. Oldingi va keyingi holatni qiyoslaşda mavsum hamda ziyoratçilar tarkibi hisobga olinadi. Xatolar, foydalaniş tösiqlari, xarajatlar va ibodatga ta'sir ham baholanadi.

Törtinçi bosqiç - kengaytiriş. Xizmat foydasi tasdiqlangaç va moliyalaştiriş ta'minlangaç, qamrov oşiriladi. Axborot, tarjima va ma'lumot almaşiş uçun umumiy talablar belgilanadi; maskan öz taşrif tartibi va mazmuni ustidan nazoratni saqlaydi. Budjet xodimlar mehnati, xosting, tarjima, uskunalar va muntazam yangilaş xarajatlarini qamrab oladi.

3-jadval.

Keyingi empirik tadqiqotlar uçun baholaş körsatkiçlari[16]

Baholaş yönalişi	Körsatkiçlar	Ma'lumot oliş usullari
Axborot sifati	Ma'lumotning aniqligi, tarjima sifati va öz vaqtida yangilanişi	Ekspert bahosi va axborot materiallarini tekşiriş
Ziyoratçining xizmatdan olgan taassuroti	Vazifani bajara oliş, xizmat foydasiga bergan bahosi va qoniqişi	Sörovnoma, intervyu va foydalaniş qulayligini sinaş
Diniy muhitga moslik	Ibodatga xalaqit bermasligi va muşohada uçun şaroit saqlanişi	Ziyoratçilar va mutasaddilar fikrlari
Xizmatdan foydalaniş imkoniyati	Tili, jismoniy imkoniyati va raqamli könikmasi turliça bölgan kişilarning xizmatdan foydalana oliş	Foydalanişdagi tösiqlarni tekşiriş va topşiriq bajarilişini kuzatiş
Taşrif buyuruvçilar oqimini boşqariş	Kutiş vaqti, harakatlanişdagi tösiqlar va xodimlar körgan çoralar	Taşriflar hisobi, kuzatuvlar va ma'muriyat qaydlari
Meros muhofazasi	Uskunalar örnatilişining ta'siri, yodgorlikning yemiriliş alomatlari va muhofaza çoralari	Mutaxassislar körigi va maskan hujjatlari
Mahalliy aholi iştiroki	Qarorlarda vakilligi va xizmat körsatiş faoliyatida qatnaşiş imkoniyati	Maslahatlaşuv qaydlari va xizmat körsatuvçilar fikrlari
Xizmatning uzoq muddat işlaşi	Tizim işonçliligi, texnik xizmat xarajatlari va xodimlar iş yuki	Texnik jurnallar va xarajatlar hisobi

3-jadvaldagi körsatkiçlarning maqsadli qiymatlari boşlanğiç holat örganilgaç belgilanadi. Yuklab oliş yoki sahifa körişlar soni faollikni bildiradi, ammo ziyorat şaroiti va meros muhofazasi yaxşilanganini isbotlamaydi. Gavjumlikdagi özgarişlar taşriflar soni, xizmat tartibi va mavsum bilan birga tahlil qilinadi.

Model Gretzel va hammualliflarning yaxlit yondaşuviga mos ravişda insonlar, xizmatlar, taşkilotlar va maskanlarni boğlaydi.[17] Uning ziyorat turizmiga xos jihati xizmat qulayligini taşrifning ma'naviy maqsadi hamda meros muhofazasi bilan birga baholaşidir. Tuşunarli axborot, oson rejalaştiriş va asoslangan boşqaruv kutilayotgan foydalar bölib, hali empirik tasdiqlanmagan.

Raqamlaştiriş xodimlar iş yukini oşirişi, notöğri axborot tarqatişi yoki qurilma va könikmasi yetarli bölmagan ziyoratçilarni çetda qoldirişi mumkin. Stankov va Gretzelning inson ehtiyojlariga yönaltirilgan yondaşuvi uşbu xavflarni, jumladan diqqat va ruhiy holatga ta'sirni baholaşga asos beradi.[18] Xodimdan bevosita yordam oliş va raqamli bölmagan xizmatlar saqlanişi kerak.

Modelning sinovdan ötmagani, manbalarning maqsadli tanlangani, ayrim töliq matnlar mavjud emasligi va tadqiqot şaroitlarining farqi xulosalarni çeklaydi. Keyingi işlar ziyoratçilar, mutasaddilar, mahalliy aholi va xizmat körsatuvçilar bilan intervyu hamda kuzatuvlardan boşlanişi lozim. Söng turli guruhlar iştirokida sinov ötkazilib, uzoq muddatli faoliyat, hamkorlik va meros holatiga ta'sir baholanadi.

16 Muallif işlanmasi.
17 Gretzel va boshqalar. Smart tourism: Foundations and developments. 2015.
18 Stankov va Gretzel. Tourism 4.0 technologies and tourist experiences. 2020.

XULOSA VA TAVSIYALAR

Tadqiqot Özbekistonda ziyorat turizmini raqamlaştiriş uçun ziyoratçilar ehtiyojlari, infratuzilma, işonçli axborot, meros muhofazasi va boşqaruvni birlaştiruvçi konseptual modelni taklif etdi. Texnologiya tanlaş maskan şaroiti va ziyorat odatlarini örganişdan boşlanişi, joriy etiş esa kiçik sinovlar va dalillarga asoslangan baholaş orqali olib borilişi lozim.

Mas'ul idoralar hamkorlik, axborotga yagona talablar va xodimlar tayyorgarligini ta'minlaşi; maskan ma'muriyati ma'lumotlarni tekşirişi va bevosita yordamni saqlaşi kerak. Işlab çiquvçilar ziyoratçilar va mutasaddilarni loyihalaşga jalb etib, tizimni uzoq muddat yuritişni rejalaştirişi lozim. Raqamli xizmatning qiymati mazmunli ziyorat va merosni asraşga qöşgan hissasi bilan belgilanadi; amaliy samaradorlik keyingi tadqiqotlarda aniqlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RÖYXATI

1. Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., & Koo, C. (2015). Smart tourism: Foundations and developments. Electronic Markets, 25, 179–188. doi: https://doi.org/10.1007/s12525-015-0196-8
2. Jafarova, K., Farmanov, E., Kadirova, S., Makhmudova, N., & Khodjaeva, F. (2026). Integrating ESG dimensions through digital technologies for sustainable tourism development: Evidence from heritage destinations in Uzbekistan. Frontiers in Sustainability, 7, Article 1784778; doi: https://doi.org/10.3389/frsus.2026.1784778
3. Khashimov, S. J. (2021). Pilgrimage tourism in Uzbekistan. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(2), 300–306; doi: https://doi.org/10.5958/2249-7137.2021.00346.3
4. Mukhtorova, N., & Askarov, Z. (2025). The role of smart tourism in enhancing tourist satisfaction in Uzbekistan. Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance, 6(4), 1439–1445.
5. https://cajitmf.casjournal.org/index.php/CAJITMF/article/download/1012/1032/
6. Silva, C., Zagalo, N., & Vairinhos, M. (2023). Towards participatory activities with augmented reality for cultural heritage: A literature review. Computers & Education: X Reality, 3, Article 100044 doi: https://doi.org/10.1016/j.cexr.2023.100044
7. Stankov, U., & Gretzel, U. (2020). Tourism 4.0 technologies and tourist experiences: A human-centered design perspective. Information Technology & Tourism, 22, 477–488; doi: https://doi.org/10.1007/s40558-020-00186-y
8. Uzakov, D. N. (2025). Opportunities for the development of pilgrimage tourism based on modern innovative forms. The Innovation Economy, 3(4).
9. https://ojs.qmii.uz/index.php/ej/article/view/1595
10. Ye, B. H., Ye, H., & Law, R. (2020). Systematic review of smart tourism research. Sustainability, 12(8), doi: https://doi.org/10.3390/su12083401
11. UNESCO World Heritage Centre. Samarkand – Crossroad of Cultures. https://whc.unesco.org/en/list/603/
12. UNESCO World Heritage Centre. Historic Centre of Bukhara. https://whc.unesco.org/en/list/602/
13. Özbekiston Respublikasi Turizm qömitasi. (2025, 4-aprel). The role of traditional values and modern trends in the development of pilgrimage tourism in Uzbekistan was discussed. https://gov.uz/en/uzbektourism/news/view/43743

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 11/1

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz